

# MAGYAR POLGÁR

POLITIKAI NAPILAP.

## ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK.

Egész évre . . . . . 16 ft. — kr.  
Félévre . . . . . 8 " — "  
Egy negyedre . . . . . 4 " — "  
Egy hónapra . . . . . 1 " 50 "

## SZERKESZTŐSÉGI IRODA:

A lyceumi nyomdában.

Kiadó hivatal:

A lyceumi nyomda "Kézponti irodája"-ban, főter, gr.  
Teleki Domokos-ház.

## HIRDETÉSI DIJAK

Ötvenor hasábozott sor ára 6 kr. Minden hirdetés után 30 kr.  
bélyegilleték.  
Nagyhirdetéseknél  
kedvezmények.

## NYILTÉR

soronként, vagy annak helye 25 kr.  
Reklamok:  
hírfüzérbe soronként 1 ft.

## A KOLOZSVÁRI

# LYCEUMI NYOMDA

A LEHETŐ GYORSAN ÉS LEGJUTÁNYOSB ÁRAKBAN

ELVÁLLAL MINDENFÉLE

# KÖNYV- és KÖNYOMDAI MUNKÁKAT.

BCU Cluj - Central University Library Cluj

Alólirott igazgatóság tisztelettel jelenti az összes t. cz. helybeli és vidéki közönségnek, hogy az ujonnan leiszert lyceumi könyv- és könyomda, jelenleg már azon helyzetben van, hogy a legnagyobb megrendelésekig minden alakban a legújabb divatu betűk és minták szerint elfogad megrendeléseket, a többek között:

önálló munkák, röpiratok, felhívások, alapszabályok, takaré- és kisegítő pénztári könyvecskék, vonalozott munkák, falragaszok, tánczestély és majálisi mulatságokra meghívók, számlák, étlapok, körlevelek, szomorujelentéseket, sat. sat.

## KÖNYOMDAI (lithographiai) MUNKÁK KÖZÖTT

MEGJEGYZEK a legújabb minták szerint, MEGJEGYZEK, TÁNCZREJDEK, DISZORLEVELEK, RÉSZVÉNYJEGYEK, sat. sat.

## Hivatalos munkákra

a nyomda papir-raktárt tart, s azokat gyári áron számítja mindig, s a felsőbb helyről előirt HIVATALOS NYOMTATVANYOK legnagyobb részéből KÉSZ RAKTÁRT TART, úgy hogy a megrendelő t. törvényszékek, járásbíróságok, megyei tisztségeknek a legtöbb esetben vidékre a megrendelést 24 óra alatt már postai uton megküldhetjük, s a mennyiben a megrendelés szokatlanabb forma volna, azt a legrövidebb idő alatt készítetteti el a rendelkezése alatt álló hat kö- és könyvsajtóján.

Az intézet szakértő kömetstört tart, s ezen felül gondoskodva van, hogy a legművészeibb munkákat elkészíttesse, s e végre összeköttetésben áll a külföld legjelesebb műintézeteivel.

Minden megrendelés egyenesen a nyomdai igazgatósághoz utasítandó, hol minden darab nyomtatvány hivatalosan kezeltek a kivitel pontosságáért.

Kolozsvártt, 1872.

A lyceumi nyomda igazgatósága.

KOLOZSVÁR, JAN. 21. 1873.

### Püspökeink.

Püspökeink magatartása egyáltalán nem felel meg a „magyar clerus” hazafias multjának. A székes fehérvári püspök 1871. tavaszán hirdette ki megújítását a csatlakozási dogmát, és sok interpelláció, még több hírlapi pressió után, a kormány Budára hívta őt, de a minisztertanácsban mondott dorgálás oly szelíd volt, hogy (mint előre megmondta az ellenzéki sajtó) az egészen eredménytelen maradt. A következőkben igazat adtak nekünk. Az azóta lefolyt másfél év alatt a csatlakozási dogma mellett nyilatkozott nemcsak Simor primás és körlevelében, hanem Haynald kalocsai érsek nyilvános beszédében, hanem ezek példája után, sőt igen valószínűleg pressiójuk alatt mindenik püspök, ha nem is „ex cathedra”, de bizalmas pástori levélben megadta az utasítást papjainak, hogy a dogmához tartassák magukat, és azt alkalmazzák a tanításnál, magán és nyilvános alkalmakkal.

Legújabbban pedig a rosznyói püspök hirdette ki nyilvánosan a dogmát megújításában.

Hát a kormány mit tett? Épen semmit. Pedig, ha másfél év előtt a királyi placetum megsértésének, Eötvös ama dogmát tiltó 1869. Augustusi rendelete megszegésének tekintette maga a kormány a fehérvári püspök cselekedetét; akkor legalább arra a szelíd audiendum verbumra hívhatta volna meg a cultusminister a primáson kezdve az egész magyar hierarchiát.

Miért nem történt ez? Mert 21 hónapig Pauler Tivadar volt a cultus miniszter és ő (mint most már világosan kitűnik) ultramontán érzelmeinek feláldozta miniszteri kötelességeit, nem cselekedett, hanem mulasztással, nem írásban, vagy szóban; hanem hallgatással. Az által, hogy nem vette észre „nem hallotta” mit tesznek a főpapok — az által Pauler 21 hónapig adott szabad kezett a legveszedelmesebb, mert fejtől jövő, és legnagyobb részt titkon működő ultramontán izgatásoknak. Ugy, hogy most, midőn Trefort minisztersége alatt a rosznyói püspök esete fényt vet az ultramontán vakmerőségre és eddig elért eredményre: azt vesszük észre, hogy egész Magyarországon tényleg érvényesítik a legállamellenesebb és törvénytelenebb dogmát, egy a cathedraban, mint a theologiai semináriumban, és a vallásoktatásban, egy a papi gymnasiumokban, mint más iskolákban; szóval mindenütt, hová csak a főpapság hatalma, zsarnoksága, befolyása szorítkozhat. Hogy mi tevé lett Trefort? Azt nem tudjuk. De tudjuk azt, hogy a mint eredménytelen volt a nagy ostentatíva tartott első „audiendum verbum” — ugy eredménytelen lesz minden „formalitás”. Mert a már kihirdetett dogmát vissza nem vonatja, annak hirdetését és tanítását meg nem akadályozza és a püspökök hatalmában hagyja az egész alsó clerust, sőt e hatalmat még neveli az, hogy a kormány és törvénnyel oly sikeresen és büntetlenül mernek szembe szállni főpapjaink.

Itt a dogmának a kihirdetése által nyilvános visszavonása, tanításának tiltása szükséges. De ez csak előleges, közigazgatási intézkedés lenne, melynek gyökeres hatása csak akkor lesz, ha az engedetleneket azonnal felfüggesztik (személy válogatás nélkül) hivatalukból és törvényhozási uton gondoskodnak az alsó papság emancipációjáról, a főpapság törvényes felelősségének foganatosításáról és vinculumairól, a papi javak jogviszonyának tisztázásáról.

Hogy már csak az utóbbi intézkedésre is mekkora szükség van, mutatja az, hogy püspö-

keink (utasítás vagy quasi inspiratione?) javaikkal furcsán kezdenek gazdálkodni. Az egyik a püspöki jöszágokat a hazai és canonjog világos megértésével egy német bankár consortiumnak 30 évre adta bérbe, a másik nagy mérvben idegeníti el azokat. Mi ebben is nem véletlen eseteket, hanem az ultramontán működés igen gyanús irányának előjeleit látjuk. Mi azt hisszük, hogy vagy a Péter fillérebe beállott borzasztó nagy deficiten igyekeznek segíteni a mi főpapjaink is, vagy pedig gazdálkodnak — a jövő számára. Megakarják könnyíteni az egyházi vagyoni viszonyok megoldásának nehéz kérdését az által, hogy minél többet lekötnék vagy elidegenítenék abból.

Meglehet, hogy csalódunk. Kíváncsi is, hogy ugy legyen. De akár előjel ama furcsa gazdálkodás, akár pedig csak egyes elszort tény: az bizonyos, hogy törvényellenes és még veszedelmes következményekre vezethet.

Ezért szükséges, hogy minél előbb, minél erőlyesebben lépjen fel Trefort és tegye jóvá Pauler mulasztásait. Nem mondjuk, hogy mindenben kövesse Poroszország példáját; de már magában az a tény, hogy a nálunk előforduló eseményekkel azonos tények ellenében oly nagy erőfeszítéssel küzd a nagy Németország — már ez bizonyítja azt, hogy itt nem kis bajról van szó, ezért kell azon minél előbb és minél gyökeresebben segíteni.

Hegedűs Sándor.

### Bartha Miklós képviselőjelölt programbeszéde.

Atyámfiai! Tisztelt Polgártársak! Azon nagy harc, mely hazánkat egy fél évtized óta két táborra osztotta s melynek lüktetése a képviselőházból kiindulva a legisoláltabb vidékeken is mozgásba hozza a gondolatot és sebet üt gyakran a család tüzhelyén is; s mely az egyik tábor vezéreinek osztálykultus jellét biztosit, s a másiknak jutalmul keserűséget nyújt; mely az államférfi asztalán, s az iparos műhelyében egyiránt zavarja a kedélyt: ezen harc, mióta Önök képviselőnek jelöltek ki, nekem is kötelességemmel teszi, elmondani bármily röviden is azon irányadó elveket, melyeknek napszámosává szegődtem.

Tisztelt atyámfiai! Ugy vagyok meggyőződve, hogy minden nép és minden ország teljes joggal igényelheti a függetlenséget, mihelyt a közterhek hordozására elegendő anyagi, s a kormányzás viselésére elegendő szellemi erővel rendelkezik. Hogy egy ország függetlenségi kérdése mellett, minden politikai tényező csak mellékes tekintet érdemel, s hogy arról lemondani se nem szabad, se nem boru esélyei: s általában semmi névvel nevezhető körülmények nem képesek a lemondást igazolni.

Most midőn még minden állam azon irtózatossulyu tévedést hiszi igaznak, hogy a nép jól léte s a kormányzás helyessége nem az eszmék világánál keresendő, hanem, a szuronyok hatalma által biztosítandó; midőn az állam pénztárába felhalmozott kincsek s nem a polgárok egyenkénti vagyonossága képezi az állami gazdagság mérőszámát: az állami lét legfőbb attribútumai igei természetesen a hadseregben és az adóban keresendők.

Az 1867. évi kiegyezkedés által Magyarország képviselőházának többsége, ezen attribútumok egy igen jelentékeny részéről lemondott. És lemondott a nélkül, hogy a visszaszerzés kilátását legalább (biztosított volna; a nélkül, hogy a mesterségesen kigondolt körülményeken kívül erre a tények kényszerűsége vezetne volna.

En ezen lemondást károsnak tartom, mert vagyonunk feletti önrendelkezési jogunktól foszt meg; s veszélyesnek, mert idegen érdekek miatti elvészésre nyújt esélyt.

és ruhatár még itt van és a Haviétól külön választatik.

c) Az elősorolt zár- s adósságokbani lefoglalásokon kívül még egy nagy teher ruházott a lefoglalt tárgyra, u. m. a tagok képtelenek lévén adósságaik lefizetésére, minthogy havi illetékeiket meg nem kaphaták, a helybeli cs. k. agentia által oda módosított a hitelezők követelése, miszerint a 300 aranyig lefoglalt tárgyak árverés útján eladtván (Havi saját becsülése szerint értéke 10,000 pgő frt ???), a fennmaradt összegből elégitetnek ki. Sajnos, hogy igazgató Havi M. ily áltatásával, oly becsületes érzelmű hitelezők és vendéglősök, mint Engel és Jacsai benn lakó magyarok, kik értékes tárgyaikat elzalogosították s eladák csak azért, hogy tagtársainak étellel és itallal szolgálhassanak, ily méltánytalanul károsíthatnak meg.

Nemde t. szerkesztő ur, ennyi előterjesztésem elegendő tanúsítja, mily kellemetlenségekkel kelle itt a társulat személyeinek küzdeni, a sok hitelesített iratok, váltók, s követelések és szerződések, — merő ellentéttekké tömve, — a sokféle elárgazott vélemény, rágalmak, roszakarát s önzés, nem csoda, ha a legtisztább gondolkozásukat is megzavarák, s a közjólét érdekében a bennük élő hitet megingaták?

Vétséget követnék el az igazság ellen, ha még néhány apróbb megjegyzéseimet is ide nem íglatnám.

A vállalat romlását sietteték a következők: 1) A tagok nem használhatóság, de szám érdekében voltak összehalmozva, mert bejövete-

Tisztelt atyámfiai! En ugy látom, és az országgyűlési többség érveléseiből és a kormányférfiak tényeiből látom ugy, hogy törvényhozási politikánk hiányzik a rendszer, közigazgatásunk zsidbadtan tengődik ide oda, s hogy az államkormányzat egyetlen faktorának sincs megnyugtató szervezete s kétely nélkül irányja.

Mindezen baj az említett kiegyezkedés logikai következménye. Igen, mert a jobboldal kánonizálta a kiegyezkedési művet, s e dogma nevében ámitja a hívőket s enek palástjával takargatja a reakciót. S mert e művet csatlakozásnak hiszi, annak változhatlansága érdekében minden eszközt felhasznál a baloldal többségre jutásának megakadályozására, s ez által a kiegyezkedésből zátonyt csinált, melyen minden reformtörekvés fennakad.

Nincs emlékezet arról, hogy alkotmányos országban valamely párt az ország létfeltételét függővé tette volna saját pártlételét. Ilyen unicum csak nálunk történetik meg, hol a parlamentáris többség oly program alapján alakult, melyről ugy a félrevezetett egyének, mint sajtónk bérbeadott pennái elhitették, hogy bukása magával ragadja az országot is. Ezen többséget minden áron fenn kell tartani, és fentartják.

Azon lázító cynismus, melylyel a mult évi általános választásokat keresztül erőszakolták; melylyel meggyéinket, alkotmányunk e legszebb ékességét s az önkormányzati jogok e nevezetes palladiumát, reformálás helyett közigazgatási gépekkel deválvták: mind csupán a jobboldali többség fentartása érdekében követett el. Ezen érdekből szennyeyezték be a főispáni intézménnyel kormányzatunk legdemokratikusabb szervét, a városokat; s ezen érdekből tették semmivé a candidationális jog által a szabad választást.

S mit jelent azon indolentia, melyet az egyházi javak elkülönítése iránt tanusítanak? Mit azon szivattyú az ország testén, melyet a concessonariusok tömege képvisel? Miért találtatott fel a törvénykezés és közigazgatás ama központosítása, mely a hivatalokból gépet s a tisztviselőkből beámtert terem? Honnan az üzérkedés, melynek metelye az országház küszöbén belül is ragályos? Mit jelent a főpapság szédelgetése? A felsőház újjászervezésének halasztgatása? A munkakör nélküli hivataloskodók rangfokozata és fizetése? S mit jelent a corruptio mindazon hazugsága, melylyel ez intézkedések irányát és célját takargatják?

De hát szabad-e egy pártnak csak azért, hogy fenállhasson, mindezen brutalitást elkövetni?... Szabad-e egy párt mulékony életéhez lánczolni egy ország örökké tartó jövőjét?

Regeneratio: im ez volt a jobboldal jelsza; nemzeti szavunk. De az lett politikájának. Ezért nem tartozom én a jobboldalhoz.

En azt hiszem Atyafiak, hogy a magyar társadalomnak előbb-utóbb fel kell szabadulnia azon kötelezettség alól, mely a fejlődést lehetetleníti; s hogy el kell jönni, és pedig nem sokára kell eljönni azon időnek,

mely megszűnteti azon téves tant: hogy mindent a nép által, semmit a népért; mely megszűnteti az adósságszínálás politikáját s a jövedelmező beruházások rendszerét honosítja meg;

mely beismerendi a közös hadsereg alkotmányellenes szerveztét, s a katonát is érző és gondolkodó polgárnak tekintendi;

mely fölemeli a vallást a bölcsészet magaslatára, s nem tekintendi az egyházat egyének, mint a polgárok szabad s tehát önkéntes egyesületének; hordozva az egyesült minden terheit, s megszorítás nélkül gyakorolva önkormányzati jogait;

mely helyhatósági igazgatásunk központosisa helyett, annak függetlenségét, mint a szabad-

lünkör egyetlen opera sem volt betanulva és beoltva, személy nem hiányzott a szerepekre, — de igen az, a ki azt tudja.

2) A karmester — az első előadást kivéve — nem szentelt az ügyre annyi szorgalmat, mint azt tőle a szent kötelesség érzetében várni lehetett volna, — az operák jó menete iránti figyelme hanyag volt, egy pár magán énekessel nem tartott kellő tanítást, a készülletlenség — mint Luciában — a botrányig szanszkrit nyelven énekelni akaró Rajmondon szembeötöl volt, Kunok, Ilka, operák nem tetszése szinte a készülletlenség szüleményei voltak, a karszemélyzetből — az operákat legjobban tudókból — magánénekeseket rögtönöztek, míg több magánénekes (?) a pályából büszkélkedett, — a karral néha 3—6 napig sem volt tanítási gyakorlat, csupán főpróba előtt egy kis átfutás, — sőt nem tudom mily okból és szándékból „Stradella” a kitűzött napon egyedül a karmester akaratából nem mehetett, mert neki tetszett reggeli 8 órakor a karszemélyzet előtt kinyilatkoztatni: „mit tanuljunk, ugy sem megy ma ez az opera”, s ugy lön, pedig védokul nem hozhatja fel, hogy egy próbára az opera nem mehetett, mert utóbb is csak egy próbával, s gyengébb kiosztással (Fridrikné helyett Schinek) adatott, s mondhattai, egy volt a legsikerültebb előadások közül.

3. Fridrikné csak azon feltétel mellett jött Bukurestbe, ha Hollósi L. assz. ide le nem hozatik. Havi eget-földet ígért, s becsületszavát esküdte neki, hogy csakis a saison végére fog eljönni, ellenben Hollósi mindjárt a saison kezdetén telegrafiroztatott, le is jött. Sajnos, hogy egy kis

ság legfőbb biztosítékainak egyikét honosítja meg azon elvvel együtt, hogy az egyén az összes felett soha, hanem mindig az összes rendelkezik az egyén felett;

mely elismereendi, hogy a jó törvényhozási politika lételeménye az erkölcs, s épen ezért, minden erkölccstelen irányu, vagy azt előidéző törvény, milyen az egyedáruság, eltöröl;

mely egy helyes irányu adóreformmal könnyíteni fog terheiken. Mert én nem tartozom azon polikusok fájához, kik az adófizetést valami nagy hazafiságnak tekintik. Kényszerűség biz az, mely minél kisebb, annál könnyebben hordozható —

mely nem fogja a nemzetiséget egy ismerni, mint politikai tényezőt, hanem mint kultur-historiai csoportosulást az egyes nyelvcsaládok személyesséinek, s épen ezért sem elnyomni nem igekezik az egyiket a törvények hypokrisise által, sem politikai mesterfogásokkal nem biztosít a másikat elnyom. A munka, az életképesség s a helyes irány: ezek a haladás emeltyűi, s nem a kormányok simogató keze.

En mindezt hiszem, várom és akarom.

Akarom, hogy népoktatási törvényünk magas elvei áttűtessenek az életbe. Mert az élet még nem egész javulás, s a törvény feladata nem az, hogy az elvont eszmék tárháza legyen, hanem hogy a létező viszonyokat szabályozza. S mert e törvény életbeléptetésének legfőbb akadály a szegénység; s mivel a nevelés jótéteményét mint övszert a bűn és nyomor ellen, első sorban a társadalom élvezi, akarom az ingyenoktatás behozatalát.

Akarom, hogy a közrendészet a maga illetékes medrében teljesen kifejezettséggel, hogy ez által valódi öre lehessen a rendnek és közérkölségnek; valódi emeltyűje a közegészségügyi állapotoknak, s valódi biztosítéka a tulajdonnak.

De akarom egyszersmind az egyesületi és sajtószabadságot a szó valódi értelmében, hogy ne legyen szükség sem engedély-okmányokra sem kautiora; hogy ne szenvedjen üldözést a meggyőződés, de szigorúan bűnhődjék a rágalom.

Nem csekély fontosságot igényel hazánk kereskedelmének előmozdítása is. Közlekedési eszközök gyarapítását, rendszeres tervű vas- és kőutálózatok felépítését, a vásárlások lehető legszelebb kiterjesztését, az ország határain belül létező mindennemű vámsorompók eltörlését, jegy- és hitelbankok felállítását, s általában mindazt, mi egy virágzó kereskedelem alapját képezheti, támogatni és létesíteni kötelességemnek ismerem.

Ime nagyjában elősorolva azon elvek, melyek fogok. Létesíthetők lesznek e azon rövid idő alatt meddig az önk bizalma folytán esetleg a képviselőházban helyet foglalhatok: nem tudom. De előttem egy hosszú élet áll, s hogy én részemről eredményesen munkássággal fogok azok mellett küzdeni, arról nyujton biztosítékot ifjuságom, melyet önk nagyrabecsült bizalma oly rendkívüli módon megtisztelt.

## HIRHARANG.

Kolozsvárt, Január 21.

Az udvarhelyszéki kormánypárt, hogy épen világcsufjának ne maradjon, fogott képviselőjelöltet, mint a „Kelet”-ben olvassuk. E bátor férfiú Tibád Antal. A „Kelet” hiszi, sőt kétségtelennek tartja megválasztását. Azt szokták mondani, hogy ha az isten akarja, még a disznó is elöl, s így Tibád ur megválasztása sem lehetetlenség, — de azért mi a „Kelet”-nek sem

művészi ambitio F.-né részéről ha nem is pártot, de minden esetre belmeghasonlást idézett elő, — H. és Fr. asszonyok mindketten a jogtérén állottak, s igazuk volt, — minden innen eredt kellemetlenség Havinak róható fel, ki régebb gyűlölség és boszujának akará feláldozni F.-né, nem véve tekintetbe sem a társulat jövőjét, sem az itteni viszonyok méltányos kielégítését.

4) Jekelfalusi a fentirt Márthabeli esemény s Hollósi L. assz., s Pauli Luciábani föllépésük s diadaluk után, Mircse felszólítására csak ugy lépett fel, ha rögtön Lucia ismételtetik, s így a P. által kivívott méltánylást — terjedelmes hangjával — lejjebb szállítja, reá beszélt F.-né Lucia éneklésére. E tény sem a társulat, sem a közönség tetszésének nem találkoztott, tisztán nyílt kihívás és versenyelem ismertetője, a beviszályt csak növelé, annyival inkább, mert J. tetszvádszátában olaszul énekel, — a közönség pedig nem elavult olasz operákat, de a Havi által kikürtölt nagyszerűségeket várta. A pénztár nézve pedig az ide csatolt kimutatásból\*) látható, mily kártékony befolyással volt.

5) Többször megtörtént, hogy a kihirdetett előadás máskorra halasztatott, s helyette újabb jelentések, falragaszok, s színlapok hordattak ki, vagy végké el is maradt, vagy pedig az ígért tánc- és operaszerekek közbe jött akadályok miatt este kihagyattak, — ily tények részint betegség, részint az elharapódzott belviszály s önzés szülötti lévén, nem csoda, ha a közönséget részvétlenségre vezették.

(Vége köv.)

\*) Jövő számunkban közöljük. Szerk.

A M. Polgár egyes számai kaphatók a lyceumi nyomda köonti irodájában. Délután 3 órakor a lap megjelenik pontosan.

## TÁRCZA.

Leírása a Havi M. bukaresti expedíciójának.

Bukurest, aug. 23. 1860.  
(Folytatás.)

Némi felvilágosításul azonban röviden elmondom, mit e tárgyat tudok.

a) Az emlegetett 3600 pgő frtos váltóval a kereset nem Havi és Pauli, mint szinte aláírók, de egyenesen Valterné ellen indított, és a Havi által és a társulatért, leköötött könyv- és ruhatár bírói zár alá vettetésével, még személyes elzáratási parancsral is kerestették.

b) A már egyszer zár alá helyezett ruhatár Mircse János által Havi beleegyezésével a tagok lakásaik- és kosztért s középszín 150 arany felvétele mellett, ujjal elzalogosított 300 aranyban helybeli birtokos Karakásnak, — a 100 arany eből H. Miklós urnak adatott, az 50 arany, mint szintén a többi jövedelmekről számadás, Mircsével együtt, néhány napok mulva eltűnt. Nem tudom, az elzalogosításnál a kolozsvári választmányi könyv- és ruhatár szintén leköötött-e? anynyit azonban Karakástól magától hallottam, miszerint az elzalogosításnál tekintet és kivétel nélkül az összes könyv- és ruhatárra kölcsönözöttetett a pénz, s míg a 300 arany le nem fizettetik, addig sem a Valterné Havi-féle, sem a választmányi lefoglalt tárgyak ki nem adatnak, e tekintetben állításomról, mint jogi kérdéssről, nem válllok felelősséget, — de az tény, hogy eddig a vál. könyv-



Odvas fogak kitöltése végett

nem használható hatásosabb és jobb szer, mint a csiszári királyi udvari fogorvos Dr. J. G. POPP — Bécs. Stadt, Bogner-gasse 2. sz. — fogászata, melyet minden ember könnyen és fájdalom nélkül odvas fogaiton alkalmazhat, mely fogászata a fogmunkálatokat és a foghússal egyensúlyt, a fogat további enyészéssel megőrzi és a fájdalmat megszünteti.

Anaetherin fogászata

Dr. J. G. POPP, cs. kir. udvari fogorvos Bécsben, Stadt, Bogner-gasse Nr. 2. Ezen készítmény fontartja a felekzés frissességét és tisztaságát, a fogaknak szép fehér külsőt ad és azokat az enyészéssel megőrzi, a fogmunkát pedig erősíti.

Fogbelegeség

valamint foghússzerek az ANAETHERIN FOGVIZ átal, melynek feladata Dr. J. G. POPP, cs. kir. udvari fogorvos Bécsben, Stadt, Bogner-gasse Nr. 2. mindig enyhítésre találnak és a legjobban esetben egészen meggyógyulnak.

Raktárak:

Kolozsvárt: Wolf, Dr. Hincz Gy. Engel J. Binder győrszerkezők, és Károly J. kereskedésben. B. Hunyadon, Holzer győrsz. Tordán: Wolf győrsz. Dezent: Kremer Samuél és Roth győrsz. Dévan: Bosniski és Geigely és Lengyel. Medgyesen: Folbert győrszerkező. Nagy-Budán: Oberth J. győrsz. M. Vaskhelyi. Fogarasi D. Szászvároson: Leonhardt. Szász-Bézenben: Jeckendorf, Wagner győrszerkező Csily K. kereskedő. Karolyfővárt: O. Zengerl győrszerkező. Trautott és Wacner. Zilahon: Weiss győrsz. Sz. Somlyón: H. Tarsa és Igaz. Jósóvároson: Lányai J. győrsz. Nagybányán: Papp győrsz. N. Karolyban: Jellinek győrsz. Sziget-Váralján: Gerber győrsz. Szébenben: Sili Mihály. Müller győrsz. Zóhrer, Steiner. Brassóban: Fabik és Jekellius győrszerkezők. Segesvárt: Fr. Tentsch J. B. Mitschbacher. Besztercén: Dietrich és Fleischner. Fertősis Ed. Nussbeck. Textons G. M. N. Almason: Bech M. Gy. Szent-Miklósban: Mikó M. Sz. Várahelyi. Beczsi Em. Földvár: Tomner E. Brassóban: J. V. Müller győrsz. Balzfaháza: C. Schüssler győrszerkező.

Eladó kereskedés

4-6 KOLOZSVÁRT. (2)

Sárosy Elek fűszer- és vaskereskedése igen kedvező feltételek mellett eladó. Értekezni üvegy Sárosy Elekével a kereskedésben.

Báli belépők és topánok.

2-\*

Meglepő szép a

FARSANGI IDÉNYRE

Van szerencsénk a nagyérdemű közönséggel tudatni, hogy raktárunkba a farsangi idényre a legujabb külföldi báli ruhakelmék megérkeztek, ugymint:

Egész selyem feile minden színben, lyoni Poul de soie (glacée) minden színben; selyem gazir grenadin, Robe de tulle brodé, Gaze de Paris, Grenadine façonnée, Extra twist: továbbá színes és fehér tarlatánok, creplisek.

A ruhák készítését helyben vagy vidékre egy derék és az alj hossza megnevezése mellett felelősséggel elvállal

BCU Cluj / Central University Library Cluj

29-\*

P A P P és M E S K O Kolozsvárt, főter.

Párisi virágok.

Fülm kesztyűk.

Hazai új iparczikk!

Alólirt tisztelettel tudatja a t. cz. nagyérdemű közönséggel, miszerint, hosszas és ernyedetlen fáradság s kiprobált tapasztalás után sikerült egy

vegyszörme „fielcz“ csizmatalpat

gyártani, mely talp, vegytani-szerekkel vízhatlanná van téve, tartóságára vetélkedik a legjobb minőségű bőrtalppal, olcsóságára pedig jóval tulzárnyalja amazt.

A külföld is tett kísérletet ily nemű talp készítésére, de a hírlapok szerint, nem a kívánt eredménnyel.

Alólirt minden szerénytelenség nélkül állithatja, hogy kitartó fáradság, több oldalról kiprobálás és tapasztalat után sikerült. Minek folytán említett vegyszörme talpakat, vízhatlanság, tartóság és kitűnő olcsóság tekintetéből, egész bizalommal ajánlhatom a t. cz. nagyérdemű közönségnek.

Érintett szörme-talpok, hogy czélszerűek, bizonyítják a többfelől tett megrendelések.

Egy, bár mely nagy cipőre való egész pár talp gyári ára 70, egy pár legjobb minőségű bocskornak 60 kr.

Költségesen felszerelt gyári helyiségem van Szamosújvárt felsőviz-utca 91 ház szám alatt.

Mély tisztelettel hívom, fel a nagyrabecsült gazda közönséget, az összes hadsereg t. cz. parancsnokságait, a t. cz. kereskedő s az illető iparos osztályokat gyártmányom czélszerűségére és olcsóságára. Méltóztatassanak becses megrendeléseikkel, hazánk, ez új és hasznos iparágának méltó terjedelmét és lendületét adni.

Sz-Ujvárt, dec. 29-kén, 1872.

BRENCsÁN ALBERT.

2-6 (4)

1/5 1839-diki ROTSCHILD-SORSJEGYEKET melyek sorozataikihuzattak

melyeknek az 1873-diki márczius 1-én történendő számhuzásánál mulhatlanul nyerni kell 20-ad részekben elad 15 forintjával

Fischer M. L. bank- és váltóüzlete a „Fortuna“-hoz Pest, hatvaniutca, 16. sz.

6-6 (5)

1-1 (6)

Örömmel bizonyítom ezennel, hogy a nyert

ternót

egyes egyedül

R. v. ORLICÉ mathem. tanár

ur játékasításának (Berlin, Wilhelmstrasse, 5. sz.) köszönhetem.

Temesvár Franz Dengel.

Kérdezősködésekre feleletek

R. v. ORLICÉ tanár

ur által (Berlin, Wilhelmstrasse 5. sz.)

ingyen adatnak.

Eladó birtok.

SZÁSZVESS ZÖDÖN N.-Szebenhez 3 1/2 m. f. a nagyselyki vasuti állomáshoz 1/2 m. f. távolra egy birtok, mely áll 139 hold szántó, 47 h. kaszáló, 6 h. szőlő, 16 hold legelő, 169 h. erdő, összesen 377 holdból; a hozzá tartozó malommal és vendégfogadóival, valamint az országot melletti szilárd anyagból, újon épített lakó- és gazdasági épületekkel együtt, örök áron eladó. Értekezhetni személyesen vagy posta útján a tulajdonos Kispál Lajossal Székfalván, u. p. Dicső-Szt-Márton.

1-3 (7)

Nyomatott K. Papp Miklós gőzsajtóján Kolozsvárt.

HIRDETMEŊY.

Mező-Méhesen, a gyéresi állomástól négy óra járásra, M.-Záh és Báld szomszédságában levő községben évenként három baromvásárral összekötött országos vásár tartatik, melyek az erdélyi naptárban január 30, június 5. és szeptember 5-dik napjaira csidőktől pontosan be vannak iktatva; ezen vásárok a „Magyar Polgár“ mult évi május 27-én közzététel szerint meg is indítottak, s a június és szeptember 5-én lefolyt vásárokon számtalan barom gyűlt be az e végre felajánlott tágas és bő vízzel ellátott barompiaczra, csak a vevők elegendő száma hiányzott.

Ez okból tisztelettel kérjük a t. vevő és eladni szándékozó közönséget a jelen hó 30-án esendő s ezután következő vásárokat figyelemmel tartani és mint biztos vásárokat meglátogatni.

Kelt M.-Méhen, 1873. janur 10.

3-3 (9)

Biró Simon és Weisz Józse vásárbírlók.

ELSŐ KÁRPITOS BUTOR-RAKTÁR. SZÖLLŐSY és CSERNYÁNSZKY Kolozsvárt, sétatér-utca 225. szám.

Ajánlják a n. érd. közönségnek dusan berendezett butor-raktárakat, melyben kapható vagy megrendelhető, a legujabb módor szerint, mindennemű egyes és egész garnitur butorok, lőszőr-és rünyos matrácok.

Raktárunkban kaphatók jó és a legujabb butorszövetek nagy választékban, FILIPP HAAS és FIA gyárából.

Továbbá álló és arany-keretű tükrök gyári áron. Butorok pontos időre és felelősség mellett készítettnek.

3-6 ( )